

2. INHOUD

Op 5 april 2019 werd het Convenant 2019-2023 met VITO door de Vlaamse Regering goedgekeurd (VR 2019 0504 DOC.0565). Dit convenant voorziet dat de referentietaken opgenomen worden in een beheersreglement.

Het huidige beheersreglement¹ 2019-2020 werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 24 mei 2019. De termijn van dit beheersreglement werd beperkt tot twee jaar met het oog op een grondige evaluatie van zowel de selectie als de inhoud van de taken die VITO nu uitvoert, tegen 31 mei 2020. Het beheersreglement voorziet in art.19 dat er in overleg tussen VITO en alle betrokken Vlaamse overheidsinstanties tegen 31 mei 2020 een grondige evaluatie wordt doorgevoerd van de selectie en de inhoud van de taken die VITO uitvoert, de marktconformiteit van de overhead, de wijze waarop de socio-economische aspecten sterker meegenomen kunnen worden in de referentietaken en de problematiek van de mededinging.

In antwoord op de vraag van de Vlaamse Regering werd in overleg met de Stuurgroep Referentietaken een evaluatie-opdracht uitgeschreven door de departementen Omgeving en EWI. Deze opdracht werd via aanbestedingsprocedure toevertrouwd aan het onderzoeks- en adviesbureau Dialogic. De opdracht startte medio november 2019. Het eindrapport² werd begin juni 2020 opgeleverd en bestaat uit drie deelrapporten. Deelrapport 1 betreft de evaluatie van het instrument referentietaken, deelrapport 2 betreft de evaluatie van de 20 individuele referentietaken, deelrapport 3 is de managementsamenvatting met inbegrip van conclusies en aanbevelingen. In het evaluatierapport wordt uitgebreid ingegaan op de evaluatievragen van de Vlaamse Regering, en dit met betrekking tot het instrument referentietaken evenals de 20 individuele referentietaken.

Het vorige beheersreglement verstreek op 31 december 2020. Conform de beslissing van de VR van 24 mei 2019 werd er een nieuw beheersreglement opgemaakt voor de resterende convenantperiode (2021-2023). De voorbereiding van het beheersreglement startte na afronden van de evaluatie in juni 2020. De ambtelijke voorbereiding lag in handen van de Stuurgroep Referentietaken, die conform het beheersreglement instaat voor de globale coördinatie en financiële opvolging van de referentietaken.

In het voorbereidingstraject werd maximaal rekening gehouden met de aanbevelingen uit de evaluatie. Dit heeft geleid tot (1) de opmaak van een afwegingskader voor referentietaken als onderdeel van het beheersreglement, (2) het meenemen van de aanbevelingen uit de evaluatie bij de selectie en uitwerking van de individuele referentietaken en bijhorende deeltaken, alsook een toetsing van de referentietaken aan het afwegingskader, (3) het opnemen van extra bepalingen in het beheersreglement met betrekking tot de transparantie, het ter beschikking stellen van resultaten en tussentijdse evaluatie van referentietaken, (4) een beter inzicht in de kostenstructuur (inclusief de overhead) voor referentietaken.

Het als bijlage 1 toegevoegd Beheersreglement 2021-2023 met de als bijlage 2, 3 en 4 toegevoegde bijbehorende bijlagen is een eenzijdige door het Vlaamse Gewest vastgelegde opdracht en regelt de referentietaken die VITO uitvoert.

De eerste bijlage van het beheersreglement bevat een beschrijving van deze taken met een doorkijk voor de volgende jaren. Voor elke referentietaken werd het doel, het takenpakket en wijze van aansturing aangegeven. Tevens bevat de omschrijving een verantwoording

¹ Beheersreglement VITO 2019-2020 (VR 2019 2405 DOC.0808/2BIS)

² Bongers et al., (2020), Evaluatie van de referentietaken van VITO(Deelrapport 1, Deelrapport 2, Managementsamenvatting), studie uitgevoerd in opdracht van het Departement Omgeving en Departement Economie, Wetenschap en Innovatie.

////////////////////////////////////

waarom de betreffende taak aan VITO als referentietask wordt toevertrouwd (met toetsing aan het afwegingskader). Waar relevant wordt de synergie met andere referentietaken geduid.

Tabel 1: Overzicht van de voorgestelde referentietaken voor de periode 2021-2023 met inbegrip van het benodigde budget

	Referentietask	Budget ³	Opdrachtgever
1	Referentielabo Omgeving	1.706.089	dOMG
2	Referentielabo OVAM voor afvalstof, materiaal, asbest en bodem	414.090	OVAM
3	Beleids ondersteuning afval- en materialenbeleid, asbestafbouwbeleid en bodembeleid	1.301.759	OVAM
4	Referentielabo VLM	263.033	VLM
5	Kenniscentrum BBT/EP/EMIS	1.772.607	dOMG
6	Natuurwaardeverkenner en groene economie monitor	173.168	dOMG
7	Milieukostenmodel Lucht & Klimaat en burgemeestersconvenant	218.948	VMM&VEKA
8	Vlaams kenniscentrum voor de ondergrond (VLAKO)	885.247	dOMG
9	Omgeving&gezondheid	290.250	dOMG
10	Kenniscentrum milieuvriendelijke voertuigen	88.812	VMM
11	Kenniscentrum luchtkwaliteitsmodellering	239.895	VMM
12	Verificatiebureau Benchmarking Vlaanderen	2.123.460	VEKA&dOMG
13	Beeldverwerkingsketen	360.000	AIV
14	Water	216.416	VMM
15	Landgebruiksmodellering en voetafdrukmodellering ter ondersteuning van het biodiversiteitsonderzoek en de natuurrapportering	51.041	INBO
16	Ondersteuning van het IHD-proces a.h.v het Zoekzonemodel (ZZM), de DIANA-tool en remote-sensingtoepassing	122.499	ANB
17	Data, indicatoren en analyse in relatie tot ruimtegebruik en leefomgeving	186.812	dOMG
18	Risico- en kosten-gebaseerde optimalisering van emissie-gerelateerde inspecties	153.124	dOMG
19	Programmatorische Aanpak Stikstof (PAS)	176.750	dOMG

Aanvullend aan dit overzicht wordt het takenpakket van de referentietask "Omgeving en Gezondheid" uitgebreid met de coördinatie aanpak PFAS-verontreiniging. Hierbij wordt Karl Vrancken aangeduid als opdrachthouder voor de PFOS-verontreiniging. Een beschrijving van deze taak met toetsing aan het afwegingskader wordt toegevoegd als bijlage bij deze nota. Het budget voor deze taak voor 2021 bedraagt 146.000 euro.

³ Budget 2021, in euro (full cost)

De tweede bijlage bij het beheersreglement presenteert het afwegingskader referentietaken. Het afwegingskader is geënt op de aanbevelingen die de consultant in dit kader heeft gedaan, en bevat zes criteria die ondersteuning bieden bij de afweging om een taak als referentietaken aan een (onderzoeks-)instelling (in dit geval VITO) toe te kennen. Deze criteria hebben enerzijds betrekking op de eigenschappen van de taak (dit speelt aan de zijde van de overheid als opdrachtgever) en anderzijds op de eigenschappen van de organisatie die de referentietaken zal uitvoeren (dit speelt aan de zijde van de organisatie als opdrachtnemer). Binnen dit kader wordt verder onderscheid gemaakt tussen de vereiste criteria versus andere kenmerken van referentietaken.

De absolute vereisten hebben betrekking met de uitgangspunten dat de uitvoering van de referentietaken op directe wijze bijdraagt tot de kerntaken van de Vlaamse overheid (overheidstaken die vaak ook wettelijk bepaald zijn) en tevens hoofdzakelijk aansluiten bij expertise, infrastructuur en instrumenten waarover VITO beschikt in uitvoering van zijn basisopdrachten, met waarborg dat het onderzoek ten goede komt aan de samenleving en dat de resultaten ervan op niet-exclusieve en niet-discriminatoire wijze verspreid worden. Daarom zijn de referentietaken niet te bestempelen als economische activiteiten d.w.z. dat ze buiten een marktomgeving worden geplaatst (niet-economische diensten van algemeen belang, DAB). De bepalingen opgenomen in de Wet op de overheidsopdrachten (17 juni 2016) bieden een wettelijk afdoend kader om referentietaken toe te wijzen buiten de wet op de overheidsopdrachten op basis “alleenrecht geplaatste opdrachten voor diensten (artikel 29)”: De overheidsopdrachten voor diensten geplaatst ... bij een andere aanbestedende overheid ... op basis van het alleenrecht dat ze genieten krachtens bekendgemaakte wettelijke, reglementaire of administratieve bepalingen VITO is een ‘andere aanbestedende overheid’. De ‘bekendgemaakte reglementaire bepaling’ is het beheersreglement waarin de referentietaken zijn opgelijst (dit is immers een bepaling van de Vlaamse regering). Voor een aantal referentietaken wordt bovendien apart in Vlaamse wetgeving naar een referentietakenstelling verwezen (vb. in VLAREM of VLAREL), weliswaar zonder VITO expliciet te noemen.

Omdat VITO onmiskenbaar naast referentietaken ook economische activiteiten ontplooit (contractonderzoek) is de uitsluiting van Europese markt- en mededingingsregels verder gewaarborgd door het reglementair karakter van de omschreven referentietaken, de strikte bewaking van de full cost en de scheiding van rekeningen in de boekhouding, dit laatste vooral om elke aanwending van de toelage voor referentietaken voor contractonderzoek te vermijden.

De derde bijlage van het beheersreglement bevat generieke bepalingen met betrekking tot de eigendoms- en gebruiksrechten van resultaten, kennis en data die resulteren uit de VITO referentietaken. Onderscheid wordt gemaakt tussen ‘resultaten sensu stricto’ (exclusieve eigendom Vlaamse overheid), de ‘onderliggende resultaten’ (gemeenschappelijk eigendom Vlaamse overheid en VITO) en ‘achtergrondkennis’ (eigendom van de inbrengende partij). Tevens wordt ingegaan op versiebeheer, archivering, privacy (GDPR) en open data. Wat open data betreft werden de bepalingen in lijn gebracht met de aanbevelingen over de behandeling door VITO van informatie voortvloeiend uit referentietaken en de verenigbaarheid met het huidig regelgevend kader omtrent het hergebruik van overheidsinformatie en het ter beschikking stellen van open data.

Conform artikel 7 van het Convenant 2019 - 2023 gaat als bijlage 5 bij deze nota het advies van de Raad van Bestuur van VITO van 17 november 2020.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het nieuwe beheersreglement heeft geen netto impact op de begroting van de Vlaamse Regering.

Zowel voor de bestaande als voor de nieuwe referentietaken zijn de budgetten gebaseerd op de full cost, Dit zijn de directe kosten, vermeerderd met een aandeel in de gemeenschappelijke kosten. Deze kostenopbouw beantwoordt aan het principe van full cost zoals vastgelegd in artikel 3 van het beheersreglement.

Voor het jaar 2021 zal de Vlaamse overheid VITO drie toelagen verlenen:

- K€ 7.554 vanuit het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (begrotingsartikel EBO-1EFB2LX-IS)
- K€ 2.880 vanuit het beleidsdomein Omgeving (begrotingsartikel QB0-1QCE2OU-IS)
- K€ 360 vanuit het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie(begrotingsartikel SCA-ASJA2NU-IS).

De verdeling per referentietaak is weergegeven in tabel 1. Deze budgetverdeling is gebaseerd op de bedragen uit de begroting 2021 en kan nog worden aangepast op basis van de genomen beslissingen in kader van de begrotingsaanpassing 2021.

Daarnaast bedraagt het budget voor de bijkomende taak “coördinatie aanpak PFAS-verontreiniging” in 2021 146.000 euro en 250.000 euro in 2022; de nodige middelen hiertoe worden voorzien via kredietherschikking binnen het beleidsdomein Omgeving.

Het ontwerp van beheersreglement werd op 9 december 2021 voorgelegd aan de Inspectie van Financiën. Het advies van de Inspectie van Financiën van 15 januari 2021 gaat als bijlage 6.

Na aanpassing van het ontwerp van beheersreglement werd dit opnieuw voorgelegd aan de Inspectie van Financiën op 22 april 2021. Het advies van 11 mei 2021 is opgenomen in bijlage 7.

Op 21 juni 2021 verleende de Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerende Erfgoed zijn begrotingsakkoord (bijlage 8). De vereiste kredieten zijn beschikbaar op de begroting 2021. Teneinde de door de minister van Omgeving gevraagde uitbreiding van de referentietaak PAS mogelijk te maken worden de nodige middelen voorzien op begrotingsartikel QB0-1QCE2OU-IS via interne compensatie, waardoor de budgettaire impact wordt opgevangen binnen de beschikbare referentiekredieten en geen aanleiding geeft tot een toekomstige budgettaire meervraag. De opmerking m.b.t. VEK heeft te maken met een VEK-tekort op een andere basisallocatie binnen hetzelfde begrotingsartikel, en zal via de VEK-buffer van het beleidsdomein Omgeving worden aangezuiverd.

B. ESR-TOETS

Het voorstel van beslissing heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

////////////////////////////////////

Zuhal DEMIR

